

Nemes Nagy Anna

A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁS ORSZÁGOS PARANCSNOKSÁGA EGÉSZSÉGÜGYI FŐOSZTÁLYÁNAK SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE

Az Egészségügyi Főosztály (a továbbiakban: Főosztály), így a büntetés-végrehajtási szervezet (a továbbiakban: bv. szervezet) egészségügyi és pszichológiai szakterületeinek irányítása az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese vezetésével történik. A szakirányítói tevékenység magába foglalja a bv. szervek személyi állománya, illetve a fogvatartottak egészségügyi és pszichológiai ellátásának szervezését, irányítását és ellenőrzését.

A Főosztály felelős a bv. egészségügyi intézményei és a bv. intézetek egészségügyi osztályai, valamint a bv. szervezetben dolgozó pszichológusok működésével kapcsolatos szakigazgatási feladatok elvégzéséért.

Személyi és tárgyi feltételek biztosítása

A Főosztály tevékenységének részleteiben való megismeréséhez elsőként említendő, hogy a Főosztály kiemelt figyelmet fordít a szakterületek működési engedélyekhez kapcsolódó személyi és tárgyi feltételeinek fenntartására, mely az egészségügyi ellátás biztosításának alapja. Ennek értelmében a Főosztály ellenőrzi a gyógyszerrendelési szabályok betartását, továbbá közreműködik a szabványos nyomtatványok biztosításában, és segítséget nyújt a felhasználással kapcsolatos jelentési kötelezettségek teljesítésében.

A tárgyi feltételek teljesüléséhez, a bv. intézeti és intézményi ellátáshoz, az orvostechnikai eszközpark és pszichológiai vizsgáló eljárásokhoz mérőeszközök bővítése, korszerűsítése szükséges. Ez a feladat központi koordinációt igényel, így a Főosztály tervezi a szakterület működéséhez szükséges pénzeszközöket, felügyeli a gyógyító-megelőző ellátásokhoz szükséges anyagok, eszközök elosztását, felhasználását. A pénzeszközök elosztását segítő országos feladatokat ellátó Műszerbizottságot működtet. A Főosztály a Műszerbizottság véleménye alapján előterjesztést tesz a tárgyévi nagy értékű orvostechnikai műszerek és pszichológiai mérőeszközök beszerzésére.

A személyi feltételek teljesüléséhez a Főosztály koordinálja a személyi állomány egészségi és pszichikai alkalmassági vizsgálatát, mind országos szinten, mind pedig

a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága (a továbbiakban: Parancsnokság) vonatkozásában. Továbbá szervezi, irányítja és elvégzi a hivatásos állomány egészségügyi és pszichológiai alkalmasságának másodfokon történő elbírálását.

Az Egészségügyi Centrum működése

A Főosztály a Parancsnokság személyi állományának egészségügyi és pszichológiai alkalmassági vizsgálatait, orvosi és pszichológiai ellátását, valamint a bv. szervezet hivatásos állományának egészségügyi és pszichológiai másodfokú vizsgálatait az Egészségügyi Centrumban hajtja végre.

Egészségvédelmi tevékenység

A személyi állomány szolgálatképes állapotának hosszú távú megőrzése szempontjából a megelőzést szolgáló, preventív programok is kiemelt jelentőségűek. A Főosztály részt vesz prevenciós programok kidolgozásában, kiadásában, valamint irányítja az egészségvédelmi feladatok végrehajtását a közegészségügyi-járványügyi szolgálat egészségvédelmi megbízottjain keresztül. Évente szakmai továbbképzést szervez az egészségvédelmi megbízottaknak, szakmailag felügyeli az intézetek munkahelyi „Egészségvédelmi terveit”.

Szakmai iránymutatók, szakmai fejlesztésben való részvétel

A bv. szervezet egészségügyi és pszichológiai szakterületének egységes működése érdekében a Főosztály egészségügyi és pszichológiai tárgyú szakmai módszertani útmutatókat, segédanyagokat ad ki, továbbá szakirányítóként felügyeli a bv. intézeti/intézményi helyi rendszabályozók kialakítását.

A Főosztály kiemelt feladatként kezeli a bv. szervezetnél dolgozó egészségügyi munkatársak szak- és továbbképzésének szervezését. Az egészségügyi dolgozók továbbképzési rendszeréhez igazodva, becsatlakozva a rendvédelmi pontszerző továbbképzésekhez, évente olyan továbbképzések kerülnek megszervezésre, amelyek tartalmazzák az akut, a sürgősségi és a krónikus ellátás szintjén a bv. szervezetre adaptált szakmai feladatokat, valamint az egészségügyi szakterület szakirányítását támogató szakmacsoportos elvárásokat.

A Főosztály szakmai irányításával zajlott a könnyűszerkezetű börtönök kialakításakor, illetve a Büntetés-végrehajtás Egészségügyi Központ építése során azok egészségügyi struktúrájának kialakítása, majd működtetése.

Közegészségügyi-járványügyi tevékenység

A bv. intézetek és intézmények közegészségügyi szempontból kritikusnak számítanak a fogvatartottak járványügyi szempontból fokozott kockázatot jelentő elhelyezése, foglalkoztatása, képzése, illetve a különböző programokon való részvétele, csoportos elhelyezése, tartózkodása és mozgatása okán. A Főosztály szakmai felügyeletet gyakorol a bv. intézetek közegészségügyi-járványügyi tevékenysége felett, ellenőrzi a követelmények betartását, a megfelelő higiénés feltételek biztosítottóságát. A bv. szervezet együttes közegészségügyi-járványügyi tevékenységét a Főosztály koordinálja a bv. intézetek egészségügyi osztályain keresztül. Ezen belül, ha szükséges, szakmailag irányítja a fertőző betegekkel, fertőzésre gyanús személyekkel és kórokozó-hordozókkal kapcsolatos teendőket.

A Főosztály keretén belül Rendvédelmi Közegészségügyi-Járványügyi Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat) működik. A Szolgálat a belügyminiszter által – a rendvédelmi tisztifőorvos útján – működtetett olyan koordinált szakmai együttműködési hálózat, amely a rendvédelmi szervek egészségügyi szolgálatainak személyi és szervezeti elemei közreműködésével részt vesz a rendvédelmi szervek közegészségügyi-járványügyi felügyeletével és az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok ellátásában. A közegészségügyi-járványügyi tevékenység ellátásához kapcsolódó feladatok végrehajtásáért a rendvédelemben a középírányító szervenként kijelölt rendvédelmi tisztiorvos¹, a közegészségügyi-járványügyi főfelügyelő és a közegészségügyi-járványügyi felügyelő² felelős.

A Főosztály irányítja és szervezi az immár két évtizede zajló állományi és a fogvatartotti hepatitis C szűrést és kezelést a Nemzeti Hepatitis Bizottság szakmai felügyeletével és a BM koordinálásával. Az eredmények publikálása folyamatos, nemzetközi szintű.

A Pszichológiai Osztály

A Főosztály szakmai illetékessége a pszichológia szakterületre vonatkozóan a Parancsnokság szervezeti és működési szabályzatában foglaltak alapján kiterjed a hivatásos állomány pszichológiai alkalmassági vizsgálatának, a teljes személyi állomány pszichológiai ellátásának, valamint a büntetés-végrehajtási pszichológusok fogvatartottakkal végzett tevékenységének szakmai irányítására és ellenőrzésére. 2020 februárjától e

1 A rendvédelmi tisztiorvos a rendvédelmi szervek állományába tartozó orvosok közül – a rendvédelmi szervek vezetője által – a rendészetért felelős miniszter javaslatára a rendvédelmi szerveknél végzett közegészségügyi-járványügyi és egészségfejlesztési feladatok ellátásával megbízott személy.

2 A közegészségügyi-járványügyi főfelügyelő és a közegészségügyi-járványügyi felügyelő felsőfokú közegészségügyi-járványügyi vagy népegészségügyi szakképzettséggel rendelkező, közegészségügyi-járványügyi feladatok ellátása céljából foglalkoztatott személy.

feladatokat a Főosztály szervezeti keretein belüli Pszichológiai Osztály (a továbbiakban: Osztály) végzi.

A büntetés-végrehajtási pszichológusok súlyponti tevékenysége a fogvatartottakkal végzett pszichológiai munka, amely magában foglalja a fogvatartottak pszichológiai jellemzőinek felmérését, fogvatartási kockázatainak értékelését, véleményalkotást az egyes fogvatartást, illetve büntetés-végrehajtási ügyet érintő döntésekhez. A pszichológusok feladata a fogvatartottak pszichológiai ellátásának biztosítása is. E komplex feladatrendszerben az Osztály kiemelt feladata a büntetés-végrehajtási pszichológusok folyamatosan végzett szakmai támogatása.

Az Egészségügyi Centrum egészségügyi szolgáltatásainak keretében az Osztály országosan biztosítja a hivatásos állomány másodfokú pszichológiai alkalmassági vizsgálatát, a személyi állomány szolgálatot lőfegyverrel ellátó tagjainak fegyveralkalmassági vizsgálatát, valamint a Parancsnokság személyi állományának elsőfokú pszichológiai alkalmassági vizsgálatát és pszichológiai ellátását. Szakmai segítséget biztosít országosan a személyi állományt ellátó pszichológusok támogatására. A büntetés-végrehajtási szakmai tevékenység a személyi állomány tagjától pszichológiai szempontból megfelelő állóképességet igényel, emiatt a személyzeti kiválasztásnak és a pszichológiai állóképesség fenntartásának készségei kitüntetett jelentőséggel bírnak. Ennek időszakos ellenőrzése, valamint a pszichológiai állapot fennmaradását támogató intézkedések helyes megválasztása kiemelt jelentőségű.

Együttműködések

A Főosztály a jó gyakorlatok és a közös tapasztalatok megosztása érdekében – a bv. szervezet egészségügyi szakterületét képviselve – szorosan együttműködik a rendvédelmi szervek, valamint a Magyar Honvédség egészségügyi szervezeteivel. Kialakításra került a Prison Medic képzés, valamint a bv. szervezet részéről a Magyar Honvédség Egészségügyi Központjában működő Honvéd Testalkati Programba történő betagozódás. A Főosztály együttműködik továbbá az önkormányzatok és az egyéb fenntartók által működtetett egészségügyi intézményekkel, szolgáltatókkal, társadalmi szervezetekkel, illetve teljesíti adatszolgáltatási kötelezettségeit. Kiemelendő a Nemzeti Népegészségügyi Központtal, a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel és a területileg illetékes kormányhivatalok egészségbiztosítási szakigazgatási szerveivel, valamint a feladatköréhez kapcsolódó tevékenységet végző államigazgatási és szakmai szervezetekkel történő együttműködés.

